

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Iwona Koper (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w S. i Dyrektora Izby Skarbowej w W.

przy uczestnictwie B. W.

o wpis prawa własności w księdze wieczystej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 listopada 2010 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 10 czerwca 2009 r., sygn. akt IV Ca (...),

uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 17 marca 2009 r. Sąd Rejonowy w S. oddalił wniosek Naczelnika Urzędu Skarbowego w S. o odłączenie z księgi wieczystej nieruchomości bliżej we wniosku opisanej i przyłączenie jej do nieruchomości objętej inną księgą wieczystą oraz wpisanie w jej dziale II prawa własności na rzecz Skarbu Państwa – Urzędu Skarbowego w S.

Postanowienie to zaskarżył apelacją wnioskodawca zarzucając, że narusza ono art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 493 ze zm.), art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm. – dalej jako u.g.n.) i art. 5 ust. 10 ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędach i izbach skarbowych (t. jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1267).

Sąd Okręgowy oddalił apelację dzieląc ustalenia faktyczne i ich ocenę prawną przyjęte przez Sąd Rejonowy w zaskarżonym postanowieniu. Wskazał, że powołanych przez wnioskodawcę w apelacji przepisach nie ma podstawy do przyjęcia, że dyrektor izby skarbowej jest uprawniony do reprezentowania Skarbu Państwa w sprawach o nabywanie nieruchomości. Wynika z nich uprawnienie kierowników urzędów państwowych do reprezentowania Skarbu Państwa w zakresie właściwości tych jednostek, jednak ustawowe kompetencje izb skarbowych i ich dyrektorów na podstawie art. 17 ust. 1 i 2 ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa nie obejmują nabywania nieruchomości.

W skardze kasacyjnej Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w S. i Dyrektora Izby Skarbowej w W. reprezentowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa skarżący zarzucił zaskarżonemu postanowieniu Sądu Okręgowego naruszenie:

1/ art. 17 ust. 1 i 2 u.g.n. w zw. z art. 17 ust. 1 i 2 ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa w zw. z art. 1 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów skarbowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953 ze zm.) i art. 5 ust. 1 ustawy o urzędach i izbach skarbowych przez ich niewłaściwą wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie przez przyjęcie, że dyrektor izby skarbowej, jako organ administracji rządowej niezespólonej nie ma uprawnień do nabywania nieruchomości w imieniu Skarbu Państwa, bez stosownego pełnomocnictwa pochodzącego od ministra właściwego do spraw finansów publicznych;

2/ art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. mające istotny wpływ na wynik sprawy przez oddalenie apelacji wnioskodawcy, mimo że Sąd Okręgowy powinien uchylić postanowienie Sądu rejonowego i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi, który nie rozpoznał istoty sprawy.

Wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawa o gospodarce nieruchomościami przyznaje w jej art. 17 ust. 1 państwowym jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej prawo nabywania na własność nieruchomości. Chodzi tu o jednostki wyodrębnione organizacyjnie, nie mające osobowości prawnej, które korzystają z mienia Skarbu Państwa i działają w jego imieniu w zakresie określonym przepisami dotyczącymi ich utworzenia, takie m. innymi jak izby skarbowe, urzędy skarbowe, kierowane odpowiednio przez dyrektora i naczelnika, będących organami administracji rządowej niezespólonej (art. 5 ust. 1 ustawy o urządach i izbach skarbowych).

Ustawowe upoważnienie dla dyrektora izby skarbowej do nabywania prawa własności nieruchomości zawiera art. 17 ust. 1 ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, zgodnie z którym kierownicy urzędów państwowych - w rozumieniu przepisów o pracownikach urzędów państwowych (ustawa o pracownikach urzędów państwowych) reprezentują Skarb Państwa w odniesieniu do powierzonego im mienia oraz w zakresie mienia powierzonego zakresem zadań tych urzędów, określonych w odrębnych przepisach. Na tej podstawie, a więc bez potrzeby legitymowania się pełnomocnictwem, kierownik urzędu reprezentuje Skarb Państwa przy dokonywaniu czynności prawnych związanych z nieruchomościami powierzonymi urzędowi, którym kieruje.

Zakres zadań dyrektorów izb skarbowych określa art. 5 ust. 7 ustawy o urządach i izbach skarbowych. Trafianie podnosi skarżący, że w zakresie realizacji tych zadań dyrektor izby skarbowej jest uprawniony do nabywania w imieniu Skarbu Państwa na podstawie art. 17 ust. 1 wyżej powołanej ustawy, ze środków przyznanych mu na ten cel w budżecie, na własność nieruchomości, mających zapewnić odpowiednie warunki lokalowe dla realizacji zadań i należytego funkcjonowania przez kierowaną przez niego państwową jednostkę organizacyjną.

Względy te, niesłusznie pominięte przez Sąd Okręgowy, przekonują o zasadności przytoczonej w skardze kasacyjnej podstawy naruszenia prawa materialnego, czyniąc zarazem usprawiedliwionym następczy w stosunku do niej zarzut naruszenia przez ten Sąd art. 386 § 4 k.p.c.

Kierując się powyższym Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zd. 1, orzekł jak w sentencji.